

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 241 (6. 730)

1988 йил 21 октябрь, жума

Бадоси 3 тийин

ТОҲГИ ГАЗЕТАЛАРДА

«Правда» газетасининг долзарб мавзудиги бугунги «Ери-миз бир, тақдиримиз бир» сарлавхали мақоласида миллатлараро муносабатлар ҳақида, интиқиларнинг оғида ва ишда интернационализмни қарор топтириш зарурлиги ҳақида фикр юритилади.

Газетада бугун эълон қилинган аниқлаш «Тарих саҳифаларининг навбатдигиси «СССРни индустриалаштириш: йўлни танлаш» деб номланади. Ушбу саҳифани «Правда» редакцияси КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти билан ҳамкорликда тайёрлаган.

19 октябрь кунин СССР Министрлар Советининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда мамлакатини социал-иқтисодий ривожлантиришнинг бориши ва 1988 йилин яқинлаш бораси-

даги вазифалар: КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг агро-саноат комплексининг мақсулотини қайта ишлаш тармоқларини учун машина-ускуналар ишлаб чиқариш ва уларнинг техникавий даражасини оширишга оид қарорларни қандай бажарилаётганини ҳақда; 1989 йилги газета ва журналларга обуна бўлиш билан боғлиқ ишларнинг аҳволи тўғрисидаги масалалар кўриб чиқилди. Мажлис ҳақидаги батафсил ҳисобот бугун тоғги газеталарда эълон қилинган.

«Известия» газетасининг учинчи саҳифасидаги «Демократияга ўрганилиш» рубрикаси остидаги мақола «Ишчи Кореяда нега қарши овоз беради» деб номланади.

Сўнги

СОЛТДА

ТАСС ХАВАРИЛАРИ ВА
МАРКАЗИЙ МАТБУОТ
САҲИФАЛАРИДАН

«ПРАГА». Чехослованиянинг таъқиқ сийбати тинч ҳамкорлик жараёнини янада ривожлантириш ишига қўмақлашга, Чехослования жамиятини турмушининг барча соҳаларини қайта қуриш ва демократиялаш муваффақияти учун қўлай ташқи шарт-шароит яратишга қаратилган. ЧССР ташқи ишлар министри Яромир Йоганес ана шундай деди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ва НАТО давлатлари бақамти бўлиб турган жойда ишонч, ҳамкорлик ва яхши қўшмачилик муносабатлари зонасини яратиб тўғрисида Чехослования ўртага ташлаган таклиф ва ЧССРнинг бошқа тинчлик ташаббуслари шу мақсадларни қўзғайди. Чехослования социалистик мамлакатлар, аввало СССР билан ҳамкорлик ва иттифоқин ҳар томонлама мустақамлашга, қайта қуриш ва демократиялаш тақрибасини ўзаро ўртоқлашга биринчи даражали аҳамият бермоқда.

«БЕЛГРАД». ЮКС Марказий Комитетининг уч кун давом этган 17-плениумидан сўнг дарҳол Югославия пойтахтида ЮКС Марказий Комитетининг 18-плениуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари бир неча соат мобайнида ЮСФР Конституциясига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилдилар. ЮКС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Видое Жаркович пленумда доклад қилди. Доклад муҳокамасидан сўнг, деб хабар қилади ТАНИОГ агентлиги, пленум қатнашчилари Конституцияга ўзгаришлар киритилиши муносабати билан коммунистларнинг вазифасини белгилаб берувчи ҳужжат қабул қилдилар.

«НЬЮ-ЙОРК». Афғонистон вакили Абдул Ҳабиб Мажид БМТда қўйидагиларни маълум қилди: шу йил ёзда афғон космонавти иштирокида амалга оширилган совет космик парвози менинг мамлакатим экономикаси учун ҳаётини қўлайлатиб келтирди. Бу парвоз минерал ресурслар, сув, нефть ва газ конлари запасларини аниқлашга, топография ва гидрология хариталарини тўзишга қўмақлашди. Совет — Афғон космик парвози икки мамлакат ўртасидаги яхши қўшмачилик муносабатларининг намунаси бўлиб қолди, деди А. Ҳ. Мажид БМТ Бош Ассамблеяси махсус сийбсий комитетиде сўзга чиқиб. Бу комитет космик фазодан тинч мақсадларда фойдаланиш қилиш тўғрисидаги масалани муҳокама этмоқда.

«МАНАГУА». Никарагуа Марказий Америка мамлакатлари президентларининг шу йил ноябрь ойи ўртасида Сальвадор пойтахтида ўтказиш мўлжалланган учрашувини кечиктириш тўғрисида Сальвадорнинг қарорига қарши кескин норозилик билдириди. Бу учрашув региондаги кескинликни сийбсий йўл билан бартараф этиш жараёнига омил бахш этмади, деб умид қилинган эди. Никарагуа ташқи ишлар министрининг ўринбосари Хосе Леон Тальверранинг шу ерда айтишича, бу қарор фақат Қўшма Штатларнинг кўрсатмаси билан ҳаракат қилаётган Сальвадор ҳукуматининг сийбсий иродеси йўқлигидан далолат беради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

20 октябрь кунин Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Қ. Ҳабибуллаев расмийда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисида «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективини кенгайтириш «Давлат корхонаси (бирлашмаси)» тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни талаблари асосида социалистик ўзини-ўзин бошқаришни ривожлантириш соҳасидаги иш қўриб чиқилди. Меҳнат коллективини кенгайтириш раиси М. Б. Ғоидов билан бирлашманин бош директори В. Д. Карлов бу ҳақда ҳисобот бердилар.

«Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективининг кенгайтириш тўғрисидаги XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларига, Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонун қоидаларига амал қилиб, ўзини-ўзин бошқаришни ривожлантириш, ишлаб чиқариш ва жамоат ишларида меҳнаткашларнинг иштирокини активлаштириш юзасидан муайян ишларни амалга ошираётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Шу билан бирга, меҳнат коллективини кенгайтириш бўлимида бўлган ҳуқуқлардан хали фойдаланмапти. Бирлашманин структур бўлима-ларида ҳуқуқлик ҳисоби ва коллектив нудратини жорий этиш ишлари етарли қатъият билан олиб борилаётган, иш юзидан аттестациядан ўтказиш ва рационализациялаш дастлабки билан бермоқда. Кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳозирги ва

келажакдаги эҳтиёжларини ҳисобга олмай ташкил этилган. Маҳаллий миллат ва килларидан саноат кадрларини етиштириш масалаларига эътибор берилмапти.

Социал соҳани ривожлантиришда жиддий нуджонлар мавжуд. Уй-жой проблемаси муаммоси сусткашлик билан ҳал этилмоқда. Меҳнаткашларини озиқ-овқат мақсулотлари билан таъминлаш, ишчи ошоналарида овқатланиш сифатини яхшилаш имкониятларидан фойдаланилмапти. Медицина хизматини такомилаштириш, хотин-қизлар меҳнати ва турмушининг тегишли шароитларини яратиб кенгайтириш ва маъмуриятнинг эътиборидан четда қолмоқда, ёшлар муаммоларига эътибор бунаштириб юборилган.

Кенгаши раҳбарларининг сайлаб қўйилишини таъминлаш ва мутахассислар лавозимига конкурс асосида тайинлаш эътибордан четда қолдирган. Президиум «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективини кенгайтириш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни талабларига асосан, меҳнат коллективини кенгайтириш тўғрисидаги маъмурият, жамоат ташкилотлари билан биргаликда ишлаб чиқариш ва социал соҳанин ривожлантиришнинг тақдирини таъкидлаб қилиниши, бу масалаларни тармоқ министрлиги, халқ депутатлари тегишли Советлари олдида қатъият билан қўйиш ва ҳал этишни таъкидлади.

Халқ депутатлари Ҳамза район Совети ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларига меҳнаткашларнинг социалистик ўзини-ўзин бош-

қаришини ривожлантиришда «Ташсельмаш» меҳнат коллективини кенгайтириш таъкидлаб қилиниши, бу масалаларни тармоқ министрлиги, халқ депутатлари тегишли Советлари олдида қатъият билан қўйиш ва ҳал этишни таъкидлади.

Президиум республика халқ депутатлари Советларига коллективларда социалистик ўзини-ўзин бошқаришни ривожлантириш таъкидлаб қилиниши, бу масалаларни тармоқ министрлиги, халқ депутатлари тегишли Советлари олдида қатъият билан қўйиш ва ҳал этишни таъкидлади.

Кун тартибидеги масалаларни муҳокама қилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. Ш. Бекқулбекова, Президиум аъзолари А. Акбаров, Э. Алиев, В. Н. Журавлев, Э. Т. Зоҳидов, П. П. Мельников, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси Р. Ғ. Ғуломов, Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси А. С. Ефимов иштирок этдилар.

XXVII Тошкент шаҳар партия конференцияси олдида

ЗАМОНДОШИМИЗ

Орзулар уфқи

Ҳар бир йилнинг уфқлари тиклиди, келажак ҳаётини тасаввур этиши, ҳар хил орзуларга берилиши табиий ҳол. Виктор ҳам бундан мустасно эмас. У асли Киевда туғилган, Ота-онаси Тошкентга кўчиб келишганида ҳали бола эди. Шу ерда 127-ўрта мактабни муваффақиятли битирди. Бошқача қилиб айтганда, шундан буён Тошкент тузгани тотиб келмоқда.

Касбининг катта-кичиги бўлмайди, дейдилар. Виктор касб танлашда қўй ўйлаб ўтирмади. «Ташсентгазмон-таж», трестининг 2-монтаж бошқармасига нишга кирганида ҳали кўп нарсалардан беҳабар эди. Аммо бу ерда дўстлар ортирди, тажрибали устозларидан иш ўрганди. Ҳозир ёшларнинг орзулари бирин-кетини ушалаётганидан хурсанд.

Айниқса у биринчи марта шаҳар Советига депутат этиб сайланганида чексиз қувонди. Қувуви-чарларини бу ишонч уни доимо олдинги сафда боришга ундади. Ҳозир Виктор Александровични ўз касбининг устаси дейишди. Эҳтимол, бунга ўрта мактабни битирганидан кейинқоқ қимматли вақтинги бекор ўтказиш шу ерда ишлагани, армиядан қайтгач, яна қадрдон коллектив ҳузурига келгани ёрдам бергандир. Ҳар қалай унинг бу ерда ишлаётганига 17 йил бўлибди!

Бу йиллар ичиде у неча бор социалистик мусобақа қолиб қўлибди. — У «Замондошимиз»га жуда лойиқ, — деди фахр билан проаб Виктор Софеевич. — Ҳамиша меҳнатда бошқаларга ўрнак бўлиб келипти. У энг яхши бригада етакчиларидан ҳисобланади.

Маълум бўлишича, Виктор Александрович Березовенко етакчилик қилаётган бригада мактаб биносида қурувчилар ўртасида пешқадамликни қўлдан бермай келаятган экан. Юнусовда барно этилаётган бу бинадаги санитария-техника жиҳозларини монтаж қилишда у бошлиқ бригада намуна кўрсатиб ишлапти. Роман Ким бошчилигидаги бригада билан ўзаро мусобақадой.

XXVI Тошкент шаҳар партия конференцияси шарафига мусобақадой бригадалар ўртасидаги ўзаро беллашув кун сайин авж олиб бормоқда. Уларнинг мақсади битта — конференцияга муносиб меҳнат армуғонини тайёрлашдир! Ҳозирча уларнинг фаоллиги ўз аҳдларининг улдасидан чиқишларидан аққол далолат бериб турибди.

Х. АКРАМОВ.

© СУРАТДА: Виктор Александрович Березовенко.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Афғонистон Республикаси миллий фронтининг делегацияси Ўзбекистон билан танишди. Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилишларини кўздан кечирдилар, Ўзбекистон ССР Халқ

хўжалигини ютуқлари виставкасида, музейларда бўлидилар. Улар ўрта Осиё ва Қозғистон мусулмонлари дини бошқармасида қабул қилиндилар.

Делегация аъзолари Самарқандда бордилар ва у ер-

да Афғонистон халқи билан бирдамликка бағишланган шаҳар митингиде қатнашдилар. Афғонистонлик дўстлар Қирғизистон ССРга уч кунлик сафар қилдилар.

(ЎЗТАГ).

ЮКСАК МАРРАНИ КЎЗЛАБ

«Главташассавоттранс» бошқармасига қарашли 2-маршрутлик такси корхонаси дарвозасидан ҳар кунин 37 маршрут бўйлаб 266 машина йўлга чиқади. Улар бир кунда 68 минг йўловчин манзилини ақин қилади.

Ўтган ойда пландаги 3 миллион 527 минг сўмлик ўринга 3 миллион 657 минг сўмлик хизмат кўрсатган ҳайдовчилар октябрь ойини ҳам қувончли натижалар

билан яқунлашмоқчи. Улар ўзларининг касб байрамларини муносиб қутиб олишга — ойлик планни муддатидан уч кун илгари бажаришга аҳд қилишди. Пландан ташқари йўловчиларга 160 минг сўмлик хизмат кўрсатилди.

Корхонанинг В. Крюченко, А. Черкасов, Ф. Сардинов каби илгор ҳайдовчилари ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Йўловчиларга қулайлик яратиш мақсадида метроининг «М. Горький» станциясидан 6-қорасув массивига қатнайдиغان 1-маршрут, ўрта Осиё медицина педиатрия институтидан метроининг «М. Горький» станциясига борадиган 15-маршрут ҳаракати йўлга қўйилди. Инд охиригача яна иккита янги маршрут очиш мўлжалланмоқда.

ҚАРДОШЛАРГА ЧИННИ БУЮМЛАР

Тошкент чинни заводиде ишлаб чиқарилаётган мақсулотларга талаб тобора ортиб бормоқда. Айниқса, ўрта Осиё республикаларида унинг до-

руғи баланд. Чойнак, пиёла, коса, лаган ва тақсимчаларни харидорлар хушнудлик билан сотиб олмақдалар.

Сентябрь ойининг ўзиде То-

жикистон, Қирғизистон ва Туркманистон меҳнаткашларига 460 минг сўмлик чинни буюмлар юборилди. Илгини охириги кварталда қардошлар учун

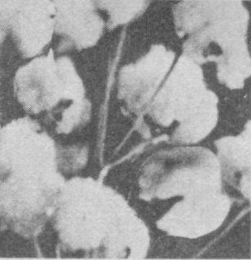
бир миллион 200 минг сўмлик мақсулот тайёрлаб юбориш планлаштирилган. Ҳозирги кунда буюртмаларинг дастлабки гуркумлари жўнатиляпти.

Пахтакорга мададкормиз

Жасорат майдони

«Тошкент оқшомини» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг мухбирлари Сирдарё ва Тошкент областлари пахтазорларида бўлиб, тошкентлик

ҳашарчиларнинг «оқ олтин» далаларида кўрсатаятган фидоқорона меҳнатлари билан яқиндан танишиб қайтдилар.

«Оқ олтин» —
Ватанга!

Республика	областлариде	пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида
шу йил 20 октябрга бўлган		
МАЪЛУМОТ		
(Планга нисбатан процент ҳисобида)		
ТОШКЕНТ	1,24	100,19
ХОРАЗМ	0,99	100,04
Бухоро	1,88	91,76
Қашқадарё	1,42	91,60
ҚАССР	1,27	85,65
Сирдарё	1,63	84,00
Сурхондарё	1,36	81,76
Фарғона	1,46	80,74
Наманган	1,39	79,30
Самарқанд	2,03	84,25
Анджон	1,05	83,12
Республика		
бўйича:	1,46	82,62

Йўлга чиққанамизда қуёш энди тоғлар ортидан бош кўтараятган эди. Ингилўл ва Чиноз районларидан ўтиб, Сирдарёга яқинлашганимизда у ўзининг заррин нурларини борлиқ узра соча бошлади. Опоққоқ чаноқлардаги шудринг томчилари аса қаерга яширинишни билмай, симобдай пилдирай кетди.

Пахтазорини бир аумда етак таққан ҳашарчилар тутиб кетди. Бир-бирдан қаққон бу йигит-қизлар — тошкентлик ҳашарчилар — Тошкент шаҳридаги олий ўқув юрталарининг студентлари эди. Улар қалб амри билан пахтакорларимизга етиштирилган мўл ҳосилни йигиштириб олишда ёрдам бермоқдалар.

Ҳашарчиларнинг шаҳар пахта штаби Сирдарё областининг Пахтакор райониде жойлашган. Биз далаларни айланишдан олдин штабга кирдик. Бу ерда бизин шаҳар пахта штаби бошлиғи, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Қ. М. Рафиқов қарши олди.

— Мана ҳозиргина ўн кунлик ишга яқун ласётган эдик, — деди у. — Марҳамат, сизлар ҳам танишишларингиз мумкин.

Биз графикаларга қўз югуртирдик. Кўрсаткичлар чакни эмас. — Айни кунда Сирдарё областининг 46 та совхозиде Тошкентдан кел-

ган олий ўқув юрталарининг 40 мингга яқин студенти меҳнат қилмоқда, — дея суҳбатни давом эттирди Қудрат Мирзоатович. — Шу кунгача ҳашарчиларимиз 20 минг тонна пахта териб бердилар. Ўн кунлик иш якуни бўйича Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти, Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти ва Тошкент Давлат медицина институти студентлари энг юқори кўрсаткичларга эришдилар. Мусобақа тоғлибларига кўма Қизил байроқ ва пул мукофотлари берилди.

Ҳа, ҳар йилгидек тошкентлик студентлар пахтазорда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Уларнинг ҳар бири ўрта ҳисобда 50 килограмдан момиқ пахта териб тўқияпти. Айримлари 150 — 200 килограмдан «оқ олтин» териб, чўлуқуварлар хирмонини юксалтирмоқда. Пешқадамлар мунтазам пул мукофотлари билан рағбатлантириб бориляпти.

— Қудрат Мирзоатович, кўпгина ота-оналар ҳар йилгидек редакцияга кўнгиноқ қилишиб, болаларимиз қандай шароитда яшаяптилар, соғуқ емаляптиларми, қийналяптиларми, деб сўраляпти. Бу сафар ҳам йўлга чиқиб олдидан ана шу мазмундаги кўнгиноқлар бўлди.

— Ўринли савол. Лекин асло ташвишланадиган жойин йўқ. Шарт-шароитлар яхши. Барча дала шийпонларидеги ётоқхоналарга печкалар ўрнатилган, радио-телевизорлар бор. Сув етарли. Икки маҳал ниссиқ овқат бериляпти. Тошкент шаҳар савдо Бош бошқармаси ҳашарчиларини барча озиқ-овқат мақсулотлари билан таъминлаб турибди. Шунингдек, ҳашарчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш тадбирларини кўрганми, 10 та кўмача кино устaxonаси уларга хизмат кўрсатляпти. Яқинда Тошкент Давлат медицина институти студентлари Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳафизулло Лутфуллаев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Гулчехра ва Лутфулла Сатдуллаевлар билан учрашдилар.

«Яхши дам — меҳнатга ҳамдам» дейдилар. Пахтазорлардаги оппоқ чаноқлар ҳашарчиларини жасоратга чорламоқда. Улар кун сайин суръатини оширилиб, республикамизнинг «оқ олтин» хирмонига ўз ҳиссаларини қўшляптилар.

© СУРАТЛАРДА: Тошкент олий ўқув юрталарининг студентлари Сирдарё области пахтазорларида.

Шартнома

шарти шуми?

беш йилликнинг учинчи йилида унга мустақкам замани ҳозирлаб боришмоқда.

Қаранг, шу йилнинг ўтган тўққиз ойида кўз ўнгимизда биргина экономика соҳасида қанчалик ўсиш-ўзгаришлар бўлиб берибди. Махсус ички комиссиялар тўзилиб, қороналарнинг мута-садди раҳбарларини жамоат ташкилотлари билан биргаликда ишлаб чиққан бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Кадр-ларини танлаш ва жой-жойига қўйишдаги демократик асослар-нинг ривожланиши-чи! Буларни кўриб, меҳнат коллективлари: «Ҳақиқий ишлайдиган замон келди. Илгаридан шундай бўл-ганда анча ютуқлар қўлга киритилган бўларди», деб баралла айтишмоқда, чунки ҳозир қороналарда кўп нарсани меҳнат коллективлари кенгашлари ҳал этмоқда. Уларнинг кўпчилиги асосий диққат-эътиборини меҳнат аҳлининг ташаббускорлигини ривожлантиришга, масалани оқилона ҳал этишга, омиликорлик билан иш юритишга қаратмоқда.

Планлар ва шартнома мажбуриятларининг бажарилиши уларни биринчи галда қизқитирипти. Ишлаб чиқариш-ҳўжалик фаолияти натижалари улар ишга энг муносиб мезон бўляпти. Чунки ҳозир ҳамма нарса қорона фаолиятининг юксак про-вад натижаларига боғлиқ бўлиб қолди. Социал адолат прин-ципларига риоя қилишга ердан берувчи тадбирлар белгилаш ҳам улар қўлида. Мусобақа шартларини ишлаб чиқишдан тортиб унга яқин чиқаришга меҳнат коллективлари кенгашлари шугулланипти (Албатта, бу иш партия, насаба союзу ва комсомол ташкилотлари билан бамаслаҳат қилинаётган). Қарордан меҳнат коллектив кенгаши олиб бораётган кўп қирралли иш кинобатга олинаётган ва уларга қорона мажбуриятлари зарур шарт-шароитни яратиб бераётган бўлса, ўша жойда иш ахши кетаяпти.

Биз ҳозир, яъни йилга яқин ойда қолган паллада ша-ҳар районлари, йирки ишлаб чиқариш биришмалари ва қороналарнинг конкрет иш натижаларига бир назар ташлашга ва улардан айрим хулосалар чиқаришга аҳд қилдик.

Авалло, шартнома мажбуриятларини ҳисобга олган ҳолда тўққиз ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш плани шаҳар бўйича адо этилмади. Яна ўша одатдаги эришмас процентлар шаҳар-ликлар чекрасига соя ташлаб турибди. Фақат Киров, Ҳамза, Чилонзор районлари саноат қороналарининг меҳнат коллективлари юзлари ёруғ бўлиб, қўлуфу диллари очилди. Улар ахдларига вафо қилдилар, бўлмаса, уларда шартнома мажбу-риятлари тузган қороналар оз эмас. Масалани, биргина Ҳамза

районда 26 та қорона ана шундай шартномага имзо чеккан.

Ахдга вафо марднинг иши эканини амалда наболаштипти. Биз бу ўринда Ахмал Икромов, Октябрь ҳамда Сергели районлари меҳнат коллективлари партия, совет ва жамоат ташкилотлари фаолиятига ҳам муносиб баҳо беришимиз ке-рак, деб ўйлаймиз. Уларда дедил айтиш мумкин, саве-ҳаракат, интилиш бор. Қандайдир юздан бир — юздан беш процентлар ҳалақат бермаганда, улар ҳам бугун бу соҳада голдлар қаторида тилга олинган бўлардилар, «мана, қайта кўриш натижаси» деб эркин нафас олардилар. Бошқа райо-лар интилишини камситмаган ҳолда шуни айтиш керакки, биз бугунги кунда, яъни қайта кўриш ва жадаллаштириш

Йил якунига икки ой қолганда...

яни босқичга кирган кезларда учма-уч ишлашга одатлан-маслигимиз, турғунлик давридаги бу арамас иллатдан му-кин қадар тазорқ қўтилишимиз керак. Учма-уч меҳнат қи-лиш кишини гафлатда қолдириши, ҳаммамнинг олдида ҳақто ахши, илгор коллективни ҳам уялтириб қўйиши мумкин.

Планни амал-тақал қилиб бажаришга қачон барҳам бера-миз! Масалани, нега планини бемалол бажариш имкониятлари-ни ишга солмаймиз! Бу кўпроқ Куйбишев ва Фрунзе райо-ларига тааллуқлидир. Биз газетга минбаридан туриб, бу районларнинг раҳбарлари ва меҳнат коллективлари етакчи-ларига «лекция» ўқишмоқчи эмасмиз. Аммо бугунги туз иқти-содий ислотининг биринчи ва муҳим шарт — шартнома мажбуриятларини бажарган ҳолда маҳсулот ишлаб чиқариш планларини адо этиш эканлигини яна бир бор эслатиб қўй-моқчимиз, холос. Чунки қайсидир қорона 8 ташкилот шу маҳсулотга кўз тикиб турган бўлади, биз энг аввало ўзи-мизни эмас, ўша қорона ёки ташкилот коллективини доғда қолдирган бўламиз. Эзоро ҳурмат ҳеч вақт бузилмасин, деган ниҳадимиз, холос.

Буюртмачилар

баҳси

ўзди ёки йўқми, деб баҳс юргизилганда ўзшайди. Акс ҳолда Куйбишев районидagi «Среднеазбаель» ишлаб чиқариш биришмаси, лак-бўёқ заводи, 2-бўғичи қайта ишлаш заводи Тошкент грампластиклар заводи, Ленин районидagi «Среднеэлектроррапарат» ишлаб чиқариш биришмаси, «И-зил тоғи» тўқувчилик ишлаб чиқариш биришмаси коллек-тивлари имконият қидирган, ички резервларини ишга солган

Долзарб мавзу

бўлардилар. Биламиз, уларнинг бу борада бир дунё рўқча-лари бор. Аммо бундай аҳволда биз ҳеч қачон илгорлар сағига ет олмаймиз-ку!

Собир Раҳимов районидagi «Тошкент» мебель ишлаб чи-қариш биришмаси январь-сентябрь ойлари мобайнида буюртмачиларга 2 миллион 110 минг сўмлик кам маҳсулот етказиб берди. Шу райондagi металл иқтай ишлаб ишлаб чиқариш биришмаси коллективни ҳам буюртмачилардан бир миллион сўмликдан зиёд қарздор бўлиб қолди. Сергели районидagi резина-техника буюмлари заводи 94,6 процент-да қилиб кетди. «Узторчермет» ишлаб чиқариш биришма-сида ҳам аҳвол қийинчарли эмаслиги унинг раҳбарларига аён. Бу борадаги планининг бажарилиши 95 процентда қилиб кет-ган. Тўқимачилик комбинати бутун Фрунзе районига ака-бизга эмас, «Ташкенттешмаш» заводи омон бўлса, комбинат бундан кейин ҳам бир-бирига анча «елкашод» бўлиб тура-диганга ўзшайди. Чунки ҳар икки йирки қоронага ҳам бу-юртмачилар плани юқрилик қилляпти.

Аммо ҳозир елкага енгил ок ортадиган давр эмаслиги-ни тушутириб ўтиришимиз ўз ортиқча. Иш сурьатига сурьат, сифатига-сифат қўйишмасан туриб, қандай қилиб жадаллаштириш ва қайта қорона программасини амалга ошира оламиз! Ахир, бу ҳар бир меҳнат коллективига, ай-

иқиса биринчи галда ном республика у ёқда турсин, бутун мамлакатга кетган қороналарини ҳисобга олмайди.

Бугун биз илгорлар номини атайин тилга олмайди. [Улар бизни кечирарлар, деб ўйлаймиз]. Сабаби — йил якунидаги ҳали бироз вақт бор. Ҳанамат дамлардан уюмлик фойдаланиб, аввалги ойларида йил қўйилган камчи-ликлар ўрини тўлдирши имкониятлари мавжуд. «Дардим ўзинга маълум» деганларидек, ҳар бир қоронанинг қийнаб-ўр-таб турган муаммолар ҳам йўқ эмас. Масалани, Урта Осий электр апаратурини ишлаб чиқариш биришмаси каби бир қатор қороналарда материал, хом ашё таъминотида узилли-лар борлигиндан кўз ююлмаймиз, албатта. Аммо бирмунча қийин шартларда ҳам ўз олдига қўйган мақсадига эришөө-ган меҳнат коллективлари оз эмас-ку. Нега биз улардан намуна олиш, ички резервлардан қандай фойдаланаётган-ликларини ўрганиш ўрнига сабаблар излаймиз!

Тахминан давом эттирмаз.

Умуман шаҳар бўйича шартнома мажбуриятларини ҳисоб-га олган ҳолда тўққиз ойлик ишлаб чиқариш планларини уддалай олган қороналар тахминан оқимолхоналарга ҳақи-қий аҳвол ҳақида жуда яхши тасаввур беради.

Қаранг, шаҳар бўйича 183 та қоронадан 151 таси шарт-нома тузган бўлса, шундан 34 таси шартнома мажбуриятлари-ни бажармади. Ачинарлиси шундаки, 95 процентча дара-жада қилиб кетган қороналар сонини 12 тага етди. 8 та қорона тўққиз ойлик планини 95 процентдан 97 процентгача «бажарган», холос. Биз айнақса 99,1—99,9 процентга етгани-да маррага ет олмаган 7 та қоронага ачинамиз. Шушча саве-ҳаракатга биргина туртки етмаганга! Куйбишев райо-нида икки қоронанинг, Ахмал Икромов, Ленин, Октябрь, Сергели, Фрунзе районларида биттадан қоронанинг аҳвали шундай бўлди.

Шартнома мажбуриятларини бажармаган қороналар сонини айнақса Куйбишев, Сергели, Собир Раҳимов районлари-да кўп. Собир Раҳимов районига 23 та қоронадан 20 таси шартнома тузган бўлса, шундан 6 таси тўққиз ойлик планини адо этмади. Сергели районига эса 17 та қоронанинг ҳақма-си шартнома асосида ишляпти, аммо ўтган даврда 7 таси оқсади. Фрунзе районига ҳам бу борада мақтарли даражада эмас — районга 5 та қорона панд берди.

Куйбишев райони меҳнат коллективлари шартнома маж-буриятларини адо этишга етарли ҳурмат билан қарашли, дейишга тил бормайди. Бу районда 21 та шартнома асосида ишлябган қоронадан 8 таси планини бербод қилганини қан-дай баҳолаш мумкин!

Нега бу районларнинг саноат қороналари мутасадди-лари шартнома мажбуриятларини бекам-куст адо этишга эришган Чилонзор, Ҳамза ва Киров районларидан намуна олишмайди!

Бутуниттифок XIX партия конференцияси Резолюциялари-ни амалга ошириш тадбирлари ҳар бир район ва қоронада белгилашган. Бугун гап ана шу тадбирларнинг изили рўбга чиқариш ва буни вақти-вақти билан пухта назорат қилиб боришда қолган! Х. ИКРОМОВ.

Республика бўйлаб

ИШОНЧ ДАРШУРУЛАРИ

Қаршидаги 70 та маршрут таксининг жами пассажир-ларини билетсиз ташини усу-лига ўтди ва шу зақотийк ана шу машиналар қарамонига бўл-ган 16-автотаволининг даромади кўпайди. Микозлар ҳам мам-нум: ҳаракат бирмунча мунта-зам бўлиб қолди, хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Бу тақрибани биз Балтика бўйи автомобилчиларидан ўр-гандик, — дейди қорона ди-ректори А. Ахмедов, эн-дликда «РАФ» ҳайдовчи-сининг иш ҳақи тушумга боғлиқ: топширилган пулининг ҳар сў-мидан 19 тийини унга тегади. Шунинг учун ҳам ҳайдовчи имкони борича кўпроқ микоз-га хизмат кўрсатишдан ман-фавтор.

Меҳнат шундай ташкил этил-ган дастлабки ойдаёқ автоба-зе даромади бир ярим минг сўмга ошди. Ниҳоят пассажир-лар учун билет йиртиш зару-рати қолмади, бунинг натижа-сида шу билан боғлиқ бўлган «найрангларга» ҳам чек қўйил-ди. Маъмурият ана шу билет-ларга Тошкент босмахоналари-га буюртма бериш муаммоси-дан ҳам қутулди. Транспорт-нинг линияга чиқиш коэффи-циенти ошди. Кечқурун со-ат ўндан кейин ҳам маршрут таксилардан фойдаланиш мум-кин бўлиб қолди, илгари бун-дай қилинмасди.

«Ишонч маршрути» деб аталган меҳнатни ташкил этиш-нинг бу янги усулига ақинда 14-автотаволар ҳам ўтди. Бу ерда ҳам тушум дарҳол кўпай-ди. Бу эса наласи йилдан тўла ҳужалик ҳисобига ўтишга тай-аггарлик кўраётган қорона учун яхшигина медалдир.

ГЕРБИЦИД ХАВОСИЗМИ

Навой электр химия заво-дига янги гербицид — фосу-лен ишлаб чиқариш ўзлашти-рилди. Бу завод ўсимликлар-ни ҳимоя қилиш воситаларини ишлаб чиқаришга ихтисос-лаштирилмоқда.

Атроф муҳитни химикатлар таъсирдан муҳофаза қилиш муаммоси ўткир бўлиб турган ҳозирги кунда қишлоқ ҳўжали-гида бундай моддалар қўлла-нилишга қарши кишилар кў-пайди. Навой электр химия-лари ҳақоний танқидин эъти-борга олиб, ўз маҳсулотлари-ни бирмунча хавфсизроқ қи-либ ишлаб чиқаришга ҳаракат қилмоқдалар.

Мутахассисларнинг фикри-ча, янги препарат экологик жи-ҳатдан зарарсиз гербицид-дир. Бу препаратни ишлаб чи-қариш учун хом ашё чет эл-дан олинмади. Уни Венгрия Халқ Республикасидаги Ши-молий Венгрия химия қорона-си етказиб бермоқда. Ишлаб чиқариш эса асосий маҳсулот — қотаран гербициди ишлаб чиқарилган технология ли-нияларидан бирида йўлга қўй-илди. Бу линия эади қайта-дан жиқозланди: қишлоқ ҳў-жалигига қотаран етказиб бе-риш анча қисқартирилди. Фо-суленнинг қотарандан асосий афзаллиги унинг экологик жи-ҳатдан зарарсизлигида. Янги гербицид аввалги гербицид-дан фарқи ўлароқ бирмунча танлаб таъсир қилиш ҳўсусли-га эга. Шу билан бирга фо-суленни сарфлаш нормаси ўн-дан бир баравар камдир. Фо-сулен қишлоқ аҳлига кўп йил-лик бетона ўлғарга, ҳўсусл-бўйдоқка қарши курашда қўлланашарди. Қўпгина бошқа препаратлар бу ўтга унча таъ-сир қилмайд.

Б. БЕРДИҚУЛОВ, Низомий номидаги Тош-кент Давлат педагогика ин-ститутини бадиий-графика фа-культети студенти.

[ЭТАГ].

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС мухбирлари ёздиладир

Телетайп лентасидан

ГАВАНА. Бу ердан оли-наётган хабарларга кўра, ўт-ган шанба кунин Гаванада ҳар-бий тўнтарини қилишга на-батдаги уришиш бўлди. Гав-анининг генерал Преспер Ав-рил бошлиқ ҳозирги режи-мига қарши фитига полков-ник Филипп Биамби, се-ржант Брошар ва истафода-ги подполковник Макс Шарль бошлиқ қилдилар. Улар ўзига содиқ қўшилган билан биргаликда Порт-о-Пренса-да Президент саройини эгаллашга уриядилар. Пре-нса Латина агентлигининг Санто-Домингондан хабар бе-ришича, тўнтарини қилишга уришиш бербод бўлди. Се-ржант Брошар қамоққа оли-нди, фитна ташкилотчилар-дан бошқа 2 киши яшири-нишга муваффақ бўлди.

Шанба кунги ҳарбий тўн-таринишга уришиш генерал Аврили ҳокимият теласига олиб келган «сержантлар ҳаракати»нинг ундан ҳафса-ласи пир бўлганини билди-риши мумкин. Бироқ «се-ржантлар ҳаракати»га бошчи-лик қилувчи Жозеф Эбре

ҳозирча бу тўғрида ҳеч нараса демади.

ВАШИНГТОН. АҚШ дав-лат секретари Жорж Шульц ва Филиппин ташқи ишлар министри Рауль Мангилу-дусана кунин Қўшма Штат-ларнинг Филиппин терри-то-риясидagi ҳарбий базалар-дан фойдаланиши тўғрисида битим имзоладилар.

Янги битимга мувофиқ, Вашингтон Кларк-Фитда-ги ҳарбий-ҳаво кучлари ба-заси ва Субо-Бейдаги ҳар-бий денгиз кучлари базаси-дан фойдаланишга учун Ма-нилага 1989 жорий молия йилида ва 1990 молия йили-да ҳарбий ва иқтисодий ер-дам тариқасида жами 962 миллион доллар, яъни йи-лига ўрта ҳисобда 481 ми-лион доллар беради. Филип-пин ҳўкумати музокаралар чоғида юқоридagi айтиб ўтил-ган икки йил давомида 1,2 миллион доллар ердан бе-рилишини талаб қилди.

МАНИЛА. Американинг Филиппиндаги базалари тў-рисида битим имзолашиши мамлакатнинг турли сиёсий

лик принципларига амал қилади.

Ташкилот тузилган даст-лабки кундаёқ ҳозирги вақтда Покистон терри-то-риясидagi Афғонистон оппо-зицияси қўлида асирда бўл-ган совет ҳарбий хизматчи-ларининг ҳар бири масаки кичик бир группасини овоз қилиш учун қўлидан келган барча ишларни қилди.

Вироқ матбуот конферен-циясида хабар қилингани-дек, бу ҳаракатлар энг ав-вало Покистон маъмурият-рини асирлар ҳақидаги ма-салага ҳал этишга қўмақ-лаштириш қатъиян ҳоҳлама-ётганликлари натижасида ҳозирча ижобий натижа бер-гани йўқ.

Объективда—ЧССР

ЕР ОСТИДАГИ ТЕАТР

Германия Демократик Республикасидаги Бау-ман гордада кўнчилики жалб етувчи театр томо-шалари қўйилди. Квед-линбург ва Хальберштадт театр группалари 36 метр чўқурида «Ало-видининг сеҳрили чироғи» ва «Қор маллиси» пьесаларини ўйнашди. Ана шу спектаклларда музика... «табиий ксило-фонда» — статикатиклар ижро этилди.

МУЗСИЗ... ЯХМАЛАК

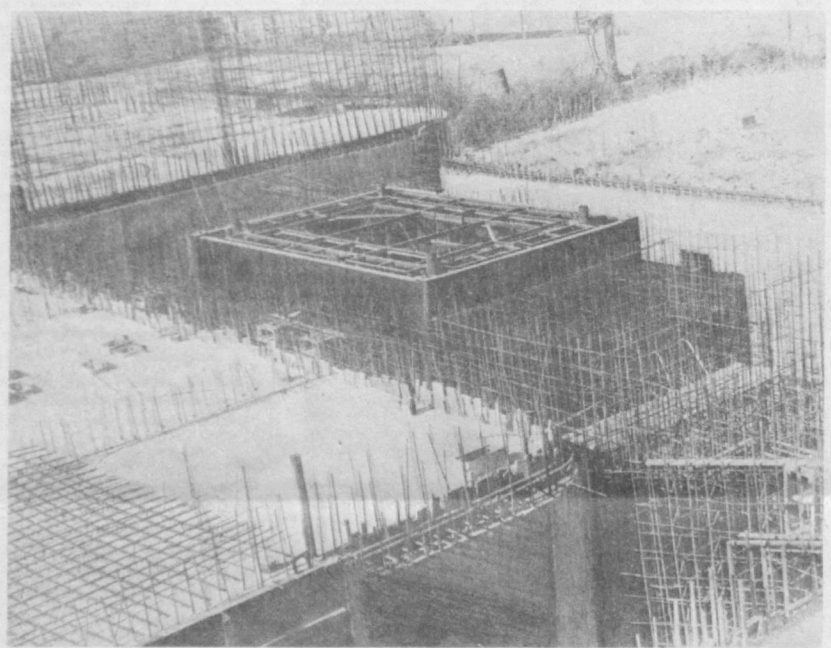
ЮПИ агентлигининг ха-бар беришига қараганда, Британиянинг «Хай дей-сти элстик» фирмаси Бахрани амрилий учун музсиз... сўғий яхмалак ис-саб берди. Яхмалак сав-ҳи — махсус полиэтилен плиталар билан қоплан-ган, усти алоҳида моили қоршима билан қоплана-ди. Бундай яхмалакда учини телигини муз устид-а учини телигини 10—15 процент камроқ. Аммо иккинчи иссиқ маҳлакатлар учун бундай яхмалак тежамли ҳисобланади: унинг учун совитиш ку-рилямасининг кераги йўқ.

ЕР ОСТИДАГИ ТЕАТР

Германия Демократик Республикасидаги Бау-ман гордада кўнчилики жалб етувчи театр томо-шалари қўйилди. Квед-линбург ва Хальберштадт театр группалари 36 метр чўқурида «Ало-видининг сеҳрили чироғи» ва «Қор маллиси» пьесаларини ўйнашди. Ана шу спектаклларда музика... «табиий ксило-фонда» — статикатиклар ижро этилди.

МУЗСИЗ... ЯХМАЛАК

ЮПИ агентлигининг ха-бар беришига қараганда, Британиянинг «Хай дей-сти элстик» фирмаси Бахрани амрилий учун музсиз... сўғий яхмалак ис-саб берди. Яхмалак сав-ҳи — махсус полиэтилен плиталар билан қоплан-ган, усти алоҳида моили қоршима билан қоплана-ди. Бундай яхмалакда учини телигини муз устид-а учини телигини 10—15 процент камроқ. Аммо иккинчи иссиқ маҳлакатлар учун бундай яхмалак тежамли ҳисобланади: унинг учун совитиш ку-рилямасининг кераги йўқ.

Уй-жой қурилиши «Оқшом» назоратида

Лоқайдлик оқибати

Фарҳод кўчасида (Ахмал Икромов райо-ни) 1986 йилнинг май ойида 16 қаватли ту-рар жой биноси қурилиши бошланган эди. Майдон 8776 квадрат метр, қурилиш қий-мати 1615 минг сўм бўлган бу монолит уй-ни 19 ойда битказиш режалаштирилганди. Афсуски, орадан ўйлаб ойлари ўтгани-ки, бўлгуси осмонлар бино ҳанузгача қадди-ни кўтаролмапти. Шу пайтгача атиги 214 минг сўмлик иш бажарилиши, холос. Иш-нинг бу қадар судралишининг сабабини из-лаб, 12-қурилиш трестига бордик.

—Аваллабор, бино қурилиш учун иш-лаб чиқилган лойиҳа-смета ҳужжатларида йўл қўйилган камчиликларни тузатиришга анча-мунча вақтимиз эе кетди. Кейин эса гоҳ бетон бўлмади, гоҳ керакли ас-сортиментдаги металл топилмади, — деди қурилиш трест партия комитетининг се-кретари Ш. А. Мирзабеков. — «Улганнинг устига тегиш» деганларидек, «Геологораз-ведка» ремонт-механика заводида ишлаб чиқарилган темир опалубкалар проқси-зи чи-қиб қолди. Уларни заводга жўнатиб, қайта ишляниб келишини кутдик. Натияжада бир неча ой беҳуда ўтди.

Ха, ойлари ўтди. Ойликлар нима бўлди, деб сўрасиз. Бу ерда ишляётган брига-данинг ярмисини чинин заводи қурилишга ўтказишди. Бошқаларини эса хом ашё бўл-ганда қимирлаб туришга қолдиришди. «Ки-мирлаган қир ошар» дейишадю, бироқ билдаклари куч-қувватга тўла азаматлар пойдевордан юқорига чиқа олишмади. Ой-ликдан-авангас, авансдан-ойликкача амал-тақал қилиб, мажур йилгача чыдашди. Охи-ри, тоқатлари тоқ бўлиб, бошқа қурилиш-ларга ишга ўтиб кеттишди.

—Шахриёр Абдуқодиорович, ҳозирда иш-лар жонаяптими?

—Сентабрини бошида бу объектни биз-дан олиб «Висотстрой»га беришган.

—Нега? Ахир, пойдеворини сизлар қу-рингизларку?!

Бунинига нима дейсиз?

Х. ЖУМАНАЗАРОВ. СУРАТДА: қурилатган 16 қаватли уй-нинг ҳозирги қурилиши.

Акс садо

Бизга машиналар керак!

Ашуралли Аҳмедовнинг «Пахтакор» — машинага ин-тизор» сарлавҳали мақола-сининг ўқиб анча таъсирлан-дим. Ўзимнинг ҳам бошқа-лар қатори кўп вақтим пах-та даласида ўтган. Пахтага деб кўп нарсалар қилиб ке-тарди. Пахта тугайли қар-дош республикалардан тенг-дошларимизга нисбатан би-лимий-и пастлигига ачина-ман. Биз ўзбек болалари-нинг нафаят рус тили, бош-қа фанлардан ҳам ёмон ўз-лаштиришимизнинг асосий сабабларидан бири пахта деб биламан.

Мана, бир неча кундирки

биз студентлар яна пахта далаларидамиз. Шундай ривожланган тех-ника асрида қачонгача пах-тани қўлда терамиз! Наҳот-ки шу соҳага мутасадди ўр-тоқлар хотирхон юришса? Нега А. Рустамовнинг янги машинаси ишлаб чиқарилма-япти? Агар шу машина ишлаб чиқаришга таъдиб қилинган-да, мингглаб ҳашарчилар пах-та ишлашдан қутулган бў-лишариди. Натияжада қўл-лаб чаласавод дилдрлар ўрни-да билимдон мутахассислар кўпариди!

«Тошкент трактор заводи»

ишлаб чиқариш биришмаси ва олимлар нима учун янги машиналарини ҳаётга йўл-лашмайпти? Ёки уларга «...уни қилиш керак, бу жуда зарур!» деб қўрсатма берилса қилишадими? Улар-нинг ўзлари пахтачилликда янги машиналар зарурлиги-ни ҳис қилишмаптимикан? Ўз бурчларини унутиб қў-йишмадимикан?!

Б. БЕРДИҚУЛОВ, Низомий номидаги Тош-кент Давлат педагогика ин-ститутини бадиий-графика фа-культети студенти.

[ЭТАГ].

Қора кўмининг юмшлари

Ҳаёт тарзими маданиятимиз, меҳнат жа-
сратими, турли соҳаларда эришган юту-
қларимиз, шу билан бирга энг асосийси фаро-
вон турмушимиз белгилаб беради. Жонажон
Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати-
миз шунинг учун ҳам халқ фаровонлигини,
озик-овқат мўл-кўллигини оширишда тинмай
ғамхўрлик қилмоқдалар, муҳим чора-тадбир-
лар белгиламоқдалар.

Қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда бош-
қа соҳалар қатори табиий-минерал ўғитлар-
дан фойдаланиш муҳим аҳамият касб этиши
сир эмас. Ҳозирги кунда Иттифоқимизда сунъ-
ий — одатда минерал ўғитларни ишлаб чи-
қарадиган қўдратли бир неча саноат марказ-
лари мавжуд. Биргина 1980 йилда мамлакатим-
изда 143 миллион тонна ҳар хил ўғитлар иш-
лаб чиқарилди. Сертармоқли қишлоқ ҳўжали-
гимизда ўғит танқислиги сезилмапти. Бу камчи-
лик, айниқса Урта Осиё, Сибирь ва Узоқ Шарқ-
да сезиларли даражада намояндр. Шулар
қатори республикамизда ҳам 3 та аммиак ва
3 та суперфосфат заводлари маҳсулот бериб
турса ҳам қишлоқ ҳўжалигимиз тўла-тўқис
ўғитлар билан таъминланган эмас. Бунинг ус-
тига ҳанузга қадар Ўзбекистондаги 3 та супер-
фосфат заводлари узокдан ташиб келтирилат-
ган фосфоритлар (Марокко) ва Хибин-Кольск
ярим оролидаги (Мурманск области) апатит-
лари ҳисобига ишлаб турибди. Қалий хом
ашёси Уралдан (Соликамск) келтирилимоқда.
Ҳозирги кунда Ўзбекистон ССР Фанлар ака-
демияси Х. Абдуллаев номидаги геология
министрлигига қарашли «Химгеолнефть» экс-
педисицияси ва САИГММС геологларининг узоқ
йиллар давомига олиб борган машаққатли ва
шароити илмий тадқиқот ва технологияни иш-
лаш тўғриси Марказий Қизилқумда янги Ши-
молӣ Африка (Марокко, Жазоир) типидagi
фосфорит конлари аниқланди ва улар развед-
ка қилиниб, улкан запаслари аниқланиб, ишлаб
чиқаришга топширилди. Яқин келгусида бу
конлар республикамиз учун зарур бўлган
фосфорит минерал хом ашёсини бера бошла-
шдан умидворимиз.

Ўзбекистон жанубида қалий тузларига бой
(400 миллион тонна) конлар очилган. Статис-
тика маълумотларига қараганда, АҚШда 1950—
1972 йиллар давомида ўғит ишлаш 400 про-
цент ошган бўлса ҳам, ҳосил (фойдали қайта-
риш) фақат 70 процентга ошган. Шундан кў-
риниб турибдики, биргина сунъий ўғитларни
кўплаб ишлаш ҳосилдорлигини оширмас экан.
Бунинг устига фақат саноат ўғитларидан мут-
тасил фойдаланиш ҳосилдор ерларнинг «ка-
сали бўлишига олиб келар экан. Бу нохуш хо-
латлардан қўтултириш бирдан-бир чораси ор-
ганик ўғитлар (гўнг) қатори ҳали одат туси-
га кирмаган табиий ўғитлардан кенгрок фойда-
ланиш юқори самаралар бермоқда. Ана шун-
дай табиий минерал ўғитларига гилмоз, гилли
патнис тошлар, кўнгир кўмир, оҳактош ва
доломит, магнезит ҳамда таркибида бир про-
центга қадар мўмие сақлайдиган тоғ жинслари
— глауконитлар кирди. Биз кўйда фақат
биргина кўмир ҳақида сўз юритиб, унинг са-
маралари тўғрисида янги маълумотлар келти-
раемиз.

Одатда фанда қаустобиюмт жинслар тар-
кибига кўмир, нефть-газ, торф ва углеродли
патнис тошлар кириб, улар ўзига хос минерал
ўғит вазифасини ҳам бажарадилар. Чунки улар
таркибида ўсимлик учун зарур бўлган гумин
ва бошқа органик моддалар ҳамда ўсимлик
ўсишининг гаров-омили бўлган қўлгина микро-
элементлар учрайди. Шулардан бири Чехос-
лавакияда ишлаб чиқарилган кўмирли ўғитлар
(угтгүлти) одадий гўнгдан кучли бўлиб, тупроқ
ҳосилдорлигини оширмоқда. Ветанимизда фа-
қатгина Украинада бундай ўғитлар ишлаб чи-
қилмоқда ва ўсимликҳўшносликда фойдаланил-
моқда.

Маълумки, ҳосилдор тупроққа оқилона му-
омалада бўлмасан, у асте-секин «касалинган»,
ававал таркибидаги гумусин йўқотади, «ўлимган»
маҳкум бўлиди. Ҳўш бундай тупроқ маъдона-
рини қайта тиклаш учун қандай чоралар маъ-
жуд! Ана шу муаммони ижобий ҳал қилиш
учун Красноярск олимлари кўнгир кўмирга

этибор бердилар. Чунки бу кўмир қадимий
геологик даврларда унинг-ўсган ўсимликлар
қолдинки, ахир. Улар таркибида ҳозирги
замон ўсимликларининг бемалол ўсиши учун
зарур бўлган барча компонентлар мавжуд
бўлса ҳам, органик модда камчил. Ана шу
камчил органик моддани кўпайтириш учун
институт олимлари кўмирни улкан темир
идишларга солиб ва маълум микдор сув қўш-
ган ҳолатда унга турли микробларни солдилар.
Микроблар эса шу ондаёқ ишга киришиб, 5-6
соат мобайнида кўмирни «еб» таркибий қис-
ларга ажратиб ташладилар ва кўмирни сунъ-
ий гумусга бой «қора тупроққа» айлантириб
бердилар. Гўё «сўтга томизиб солиб қатиқ»
олинди. Бу олинган маҳсулотни теплицадаги
гул ўстиришда синиб кўрсалар, гуллар кон-
тролга нисбатан бир ой олдин очилди. Бо-
дирингларда эса ҳосилдорлиги икки баробар ош-
ди. Бу сунъий қора тупроқ ёрдамида 30-40
гектардан кон чикиндиларидан ҳосилдор туп-
роқ майдонлари рекултивация этилди. Крас-
ноярск олимларининг кашфоти ни мақтовга
сазовор тарафи ана шу ердаки, олинган «қо-
ра тупроқ» таркибида ерни ва атроф муҳитни
заҳарловчи биронта заҳарли элемент йўқ.

Ҳозирги кунда Иттифоқимизда кўнгир кўмир-
нинг запаслари миллионлар тонналарда ўлча-
нади, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам Ангрен
кўнгир кони мавжуд. Бу кўмирнинг салбий
томони шундаки, унинг таркибида ёнгандан
сўнг қоладиган қўл (зола) нисбатан кўп. Бу
ўз навбатида сунъий қора тупроқ олиш учун
ижобий маҳсулотлар. Бунинг устига кўмирга
қўй қатлам устида чикиндига чиқадиган кў-
мирга «камбағал» қатлам ҳам бор бўлиб, ун-
дан ҳам фойдаланиш имконияти мавжуддир.

Мазкур фидрларга қўшимча ана шунинг
йиш кераки, кўнгир кўмирдан тупроқ маҳсул-
дорлигини оширишда фойдаланиш нуқсонлиги
ҳақида Ўзбекистонда ҳам тажриблар ўт-
казилган. («Экономика и жизнь» журна-
ли, 11-сон, 1981 йил). Лекин бу тажрибаларнинг
ижобий натижалари ҳанузга қадар деҳқончи-
лигимизда жорий этилган эмас. Маълум бў-
лишича ташаббускор тажрибани П. М. Пономо-
рев ўз томорқасидан (гектар ҳисобига олган-
да) 250-300 центнер бугдой ва арпа ола билган.
Ҳар бир қадолган бугдой донаси 40 тадан
шоҳлаган ва тўлақонли бошоқ берган. Бу таж-
рибада Ангрен кўмирининг кўкуни — талко-
ни ишлатилган, аниқлашларга кўра 1 тонна
Ангрен кўмирида 700-720 килограмм қарбон
элементи; 40-50 водород; 140-200 иксилорда;
15-17 азот; 2-3 олтингугурт ва бир қанча ўси-
млик учун зарур бўлган микроэлементлар бор
экан. Шунинг алоҳида қайд этиш мумкинки, По-
номарев усули металл идишлар, сув ва микро-
блар концентратини талаб қилмайдди. Чунки
микроблар тупроқ таркибида ҳам етарли да-
ражада учрайди ва улар тупроқ устида сочи-
либ ҳайдалган кўмир талқонини қайта ишлаш-
га қодир.

Кўнгир кўмирдан тупроқ ҳосилдорлигини
оширишда фойдаланишнинг икки усули ҳам
одадий ва ҳар бир катта-кичик ҳўжалиқнинг им-
коният даражасидир. Шунинг учун кўмирни
ёндириб электр энергияси олгандан кўра деҳ-
қончиликда ишлатиб, юқори ҳосил олиш бир
неча баробар самаралироқдир. Биргина П. М.
Пonomарев тажрибасидagi натижага кўра гек-
тардан 300 центнердан олингандан дон эмас,
балки уни чўдан бири олinsa ҳам СССР бў-
йича ўрта ҳисобда олингандан 20 центнер дон-
дан беш баробар кўп-ку, ахир.

Илмий ва амалий тажриблар асосида Ангрен
ва Шарғун кўмир кон маҳсулотларидан деҳ-
қончиликда кеңг миқёсда фойдаланиш аҳоли-
ни озиқ-овқат билан мўл-кўл таъминлашга қў-
шилган ҳисоб бўлишидан умидворимиз. Бу иб-
ратлар ва ўта самарали ишларга Ўзбекистон
агротехника етарли даражада этибор бериб,
СоюзНИИХИ биринчи бўлиб ташаббус кўрсатса,
айнан кўзилган мақсадларга тезроқ эришил-
ган бўлур эди.

М. ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари
доктори, Ўзбекистон ССРда
хизмат кўрсатган геолог.

Халқ соғлиғи йўлида

Тошкентдаги вакцина ва зардоб илмий-тад-
қиқот институтини ўз фаолиятини 1918 йилдан
бошлаган. Шу йили ёш Туркистон Республикаси
Соғлиқни сақлаш халқ комиссариятининг
биринчи медицина илмий-тажриба микробио-
логия лабораториясига асос солинди.
Қийин шароитларда, Тошкент ҳарбий гос-
питали биносида жойлашган лабораторияда
тадқиқотлар бошлаб юборилди. Хусусан,
1919 йилдаёқ вабога қарши ва ич терламага
қарши вакцина ҳамда чечакка қарши эллан-
диган препарат ишлаб чиқилди.

Мазкур институтда турли йилларда қатор
истеъдодли ёшлар иш олишган. Эндилликда
уларнинг номи совет фани соломасига ки-
рилган. СССР Медицина фанлари академия-
си ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси-
нинг муҳбир аъзоси Н. И. Ходукина раҳбарли-
гида ташкил этилган паразитология мактаби-
нинг фаолияти самарали бўлди. Мактаб тинг-
ловчиларнинг безак, лейшманиозам, спиро-
хетозам ва иккита касалликларига қарши зар-
доб тайёрлаш борасидаги ишлари кеңг э-
тирофга сазовор бўлди.

Улуг Ватан уруши йилларида институт кол-
лектив олдига Совет Армияси ва аҳолини
бактериология препаратлар билан таъмин-

лашдек катта вазифа қўйилди. Бу вазифа ҳам
аъло даражада бажарилди.
1950 йилда СССР Министрлар Советининг
қарорига биноат Тошкент эпидемиология ва
микробиология институтини — Тошкент вакцина
ва зардоб илмий-тадқиқот институтини деб но-
маниб, у корхонаси билан СССР Соғлиқни
сақлаш министрлиги ихтиёрига ўтди. Шу бо-
ис институт фаолияти бирмунча ўзгарди.

Маълумки, Тошкент вакцина ва зардоб ил-
мий-тадқиқот институтини Урта Осиё ва Қозо-
ғистон региониди ағона ҳисобланади. Ҳозир-
га келиб институт 123 хилдаги турли препа-
ратларни ишлаб чиқаради. Улар нафақат Со-
вет Иттифоқида, балки хорижий мамлакатлар-
да ҳам маълум ва машҳур.
Бу йил институт коллективни ўзининг 70 йил-
лик юбилейини нишонлади. Эндилликда илмий
коллектив замонавий профилактик медицина-
ни янги юксак поғонага олиб чиқиб йўлида
ҳормай меҳнат қилмоқда.

Д. ЖАЛОЛОВ,
© СУРАТЛАРДА: ахборот группасининг раҳ-
бари В. Р. Шокирова янги доирлар билан
ташрифатмоқда; қоракўртдан заҳар олинди;
институтнинг катта микробиолога Р. Л. Жа-
вакова ва лаборант Л. Н. Телегина иш устида.
Р. Шарипов фотолари.

Ҳамжихатлик асосида

Бугунги кунда барча меҳнат коллектив-
лари сингари кўп миң кишилик тўқимачи-
лик комбинаи меҳнат коллективларида ҳам
қайта қуриш жараёни жадал суръатларда
давом этмоқда. Бу жараён айниқса, ағона
пудрат асосида, ағона мақсад йўлида тер
тўқатган бригадалар фаолиятида ёрқин
сезилмоқда. Қарийб бир йилдан буюн ҳўжа-
лик юртишнинг янги иқтисодий методи
— ҳўжалик ҳисоби шароитларининг ўзига
хос афзаллиқларини амалда намоян этиёт-
ган бу коллективлар ишлаб чиқаришда
муайян ютуқларга эришиб келмоқдалар.
Бунинг корхонанинг ийрик ишлаб чиқариши
— 2-йигирув-тўқув фабрикасининг бир қатор
етақчи бригадалари фаолияти мисолида ҳам
яққол кўриш мумкин. Чунонинг, мазкур
фабриканинг 3-тўқув деҳидаги пешқадам
коллективлардан бири Йўлдош Мадаминов
бошлиқ бригада ҳам ана шундай коллектив-
лар жумласидадир.

Йил бошидан буюн ҳўжалик ҳисобига
ўтиб ишлаётган бригаданинг ташкил топ-
гани икки йилдан ошди. Ўз сафига йигир-
ма олти ишчини бirlаштирган бу коллек-
тивнинг меҳнат кўрсаткичлари ҳақида
юқори. Бригада коллективни бир йилдан буюн
янги методда ишламоқда. Аммо, шунга
қарамай, уларнинг иш кўрсаткичи сира
пайсангани йўқ. Бригаданинг Наташа Анти-
пенко ва Рихсол Жўраева каби илгор ва
чаққон тўқувчи қизлари 16 тадан тўқув
дастгоҳида «Ляна» матосини тўқинмоқда.
Буллардан ташқари ана учта тўқувчи ҳам
бу ассортиментини ўзлаштирмоқда. Қизлар-
нинг қулиқ ва ойлқ кўрсаткичлари
ҳақида қўноварли. Улар топшириқни му-
таазам ошири била, яъни 105 — 110
процентга етказиб бажариб, маҳсулотнинг

95,5 процентини фақат юқори сортларга
топширишга муваффақ бўлишмоқда.

Шунингдек, бригаданинг Нина Бела ва
Шоира Норматова сингари моҳир тўқувчи-
лари эса нормадагидан анча ортиқ, ошири-
лган зичликда 48 та тўқув дастгоҳида сатин
газламасини тўқинмоқда. Бу қизларнинг
иш кўрсаткичи ҳам қўноварли.

Сўнгги ойларидаги кўрсаткичларни таҳ-
лил этадиган бўлсак, бригада коллективни
бу ойларида топшириқни 102 процент адо
этиб, маҳсулот сифати кўрсаткичининг ҳам
нормадаги 96 процент ўрнига 99 процентга
етказди. Меҳнат унмудорлиги кўрсаткичи
ҳам бригадада 105 процентини ташкил
этмоқда.

Бригада етакчисининг ўзи эса, дастгоҳ-
ларини ҳақиқат саз ҳолда сақлаш билан
бирга ўзининг қимматли бой тажрибаси
билан ёш тўқувчиларга қўмак беради.
Бундан ташқари у комбинаат меҳнат
коллективни кенгайти раисининг ўринбосари
сифатида ҳам корхонадаги мавжуд муаммо-
ларининг ҳал этилишига муносиб улўш
қўшиб келмоқда.

Йўлдош ака — беш йиллик илғорлари-
дан, шу йил бошида ўн иккинчи беш йил-
лиқни муваффақиятли якунлаб, меҳнат
календариди янги беш йиллик ҳисобини
очди. Ҳозирда И. Мадаминов — 1991 йил-
нинг сентябрь ойи ҳисобига маҳсулот
топшириқда. Умр йўлдоши Татьяна Мада-
минова ҳам 21 йилдан буюн шу деҳда
меҳнат қилади. Бу аҳли ишчи сулола-
сига фабрикада ҳамма ҳавас қилади. Зеро,
ҳамжихат оилга давс қилса арайиди.

З. ДУСТИҲАМЕДОВА,
кўп нусхали «Тўқимачилар овози» га-
зетаси ҳодими.

«Қаноп» ишлаб чиқариш бирлашмасидан Мария Данилов-
на Зайковна яхши танишди. У 18 йилдан буюн шу ерда фи-
докорона ишлаб келяпти. У маҳсулотнинг сифатини бўлиши
учун қайғуради. Бундан ташқари ёшларнинг меҳрибон му-
раббийси ҳамдир. Ҳозир унинг кўлгина шогирдлари ўзи бил-
лан бир сафда меҳнат қилишяпти.

У. Усмонов фотоси.

**Диққат,
янгилик!**

Институт ташкил этилди

СССР Министрлар Советининг 1988 йил 7 майдаги
қарорига асосан Тошкентда-
ги «Среднеазиат» ишлаб
чиқариш бирлашмасининг
Урта Осиё илмий тадқиқот
институтини ва Ўзбекистон
давлат лойиҳа институтлари
асосида Урта Осиё давлат
илмий тадқиқот ва лойиҳа
институтини «Среднеазиат-
НИИПРОГАЗ» ташкил этил-
ди. Янги институтнинг иш
фаолияти нималарга қара-
тилган, унинг вазифаси ни-
малардан иборат?

Газ ва газ конденсати қазилма бойликлари геологик
қидирув ишларини амалда
ошириш, нономал қатлам
лар босими остида мураккаб
шароитда топишган қазилма
бойликларнинг унмудорлиги-
ни ошириш борасида илмий-
техник ишлар комплекс-
сини амалда ошириш, газ
корхоналари хом ашё база-
сини ривожлантиришда улар-
нинг саноат ишлаб чиқари-
ши ва эксплуатация қилиш-
нинг энг мақбул йўлини
аниқлаб беришдан иборат.

Шунингдек, институт янги
техника ва технологияни ҳа-
ётта тадбиқ этиш ва газ қў-
дқларини капитал ремонт
қилиш, узатишга тайёрлана-
ётган газнинг сифатини оши-
ришга қаратилган илмий-
техник иш ва лойиҳа кон-
структорлик ишларини амалда
оширишни назарда тутди.
Газ етказиб бериувчи магист-
рал системаларда газнинг
босимини ошириб бериувчи
компрессор станциялар ва
ер ости зангори ёқилғи ом-
борларида шунинг энг мақ-
бул режимини илмий ра-
вишда ишлаб чиқади.

Маълумки, «Союзузбек-
газпром»нинг иш фаолияти-
даги тажрибаси ва унинг
ўзига хос хусусияти, му-
раккаб техник шароитларда
ўзлаштирилаётган объект-
лар газ қазиб чиқариш,
уни истеъмолчиларга етқа-
зиш бериш газ саноати ри-
вожланиши билан боғлиқ
қатор илмий амалий масала-
ларини ҳал этиш корхона ва
ташкилотлардаги мутахас-
сисларнинг илмий потен-
циалини бirlаштиришни
тақозо этади. Институт ана
шу масалаларни ҳам ўз ичи-
га қамраб олади. Ҳозирги
кунгача газ соҳасидаги ил-
мий текшириш ишлари бир
ташкилотда, лойиҳа ишлари
бошқа бир институтда, таж-
риба-конструкторлик ишла-
ри эса учинчи бир муассаса-
да бажариладди.

«СреднеазиатНИИПРО-
ГАЗ»нинг ташкил этилиши
бу муаммонни ҳал этади ва ил-
мий текшириш, лойиҳа
қидирув, тажриба-конструк-
торлик ишларининг самара-
дорлигини оширишга яқин-
дан ёрдам беради.

Д. РАҲМОНОВ,
«СреднеазиатНИИПРОГАЗ»
лоийҳа институтининг инже-
нери.

Аҳолиси 2 миллиондан ортиқ
шаҳримизда қанча-қанча бола-
лар боғчалари бор, яна қанча-
лари янгидан очилляпти. Ки-
чинтойларни ўз ёғрига оли-
даган бу масканлар учун жуда
кўплаб тарбиячилар зарур.
Мавжуд педагогика би-
лими юртлири ва инсти-
тутларда тайёрланаётган му-
тахассислар эса ҳозирча: кун
сайин ўсиб бораётган талабга
тўлиқ жавоб бера олмаяпти.
Натижада болалар боғчалари-
да тарбиячилар танқислиги се-
зилмоқда. Демак, кимдир, ни-
медир қилиш керак. Давр та-
лаби ҳам шу! Ва шунда...

Тошкентдаги 45-ўрта мактаб
ўтган йили ташаббус билан
чидди. Бу ташаббус тез орада
шаҳарга тарқалди. Мактабда
болалар боғчалари учун тар-
биячилар тайёрланар экан.
Тажриба синфлари очилаётган
эмис. Ҳа, шаҳарнинг қарига
борсан бу ҳақда дув-дув гап.
Янгилик ҳақида аниқ бир
маълумотга эга бўлиш учун
мактабга кўнгирок қилганлар,
мактабга сурштириб келган-
лар аниқ эди... Ҳуллас, хушха-
бар ости экан: муассасалар
учун тарбиячилар тайёрлана-
ган маҳсус педагогик синфлар
иш бошлади. Бу тажриба синф-
лариға талабалар танлаб олин-
и

бошланди. 1987-1988 ўқув йил-
лида бошлб эса бу синфлар
ўқув маҳсулотларини бошлб
юборишди. Бу ҳақда мактаб
директори, СССР халқ маори-
фи аълоҳиси Тинчибек Пула-
тов шундай ҳикоя қилади:

— Ҳозир тажриба синфлар-
да 260 ўқувчи, асосан қизлар,
таълим олинмоқда. Улар Собир
Раҳимов, Октябр, Акмал И-
ромоов, Киров ва Қўйбишев
район халқ маорифи бўлими
қўлленмалари билан келишган.
Бўлаёак тарбиячиларга пухта
билим бериш учун бу ерда
урта таълим билан бирга ифо-
дали ўқиш, техник воситалар-
дан фойдаланиш, рус тилини
чўқур ўрганиш каби маҳсус

Маҳаллада газета дўкони

Киров районидаги 1-Кис-
ловский маҳалла аҳолиси ва
В. П. Чкалов номидаги Тош-
кент авиация ишлаб чиқари-
ш бирлашмасининг касал-
хонаси ҳодимлари илтимос-
ларига биноан «Союзпечать»
дўкони очилди. Бу дўкон
Киев қўчасидаги бекат ёни-
га ўрнатилди. Сотувчи
Манзура опа Қайумова кўп
сонли газетхонларга наму-
нади хизмат кўрсатмоқда.

Ундан ташқари, мактаб
ўқувчилари ҳам зарур ўқув
қўроллариини харид қилиш
имконига эга бўлишди.

— Илгарилар газета
журналларни икки бекат на-
вбатига Ишчилар шаҳарчаси-
дан сотиб олардик, — дейиш-
мақда маҳалла отахонлари.

— Энди дўкон шундай рўпа-
камизда. Бу, айниқса биз,
режисларга яхши бўлди.

Газета ўрнига қўполлик

Биз 2-Қорақамиш массиви 4-микрорайон-
ининг 45-ўй, 22-квартирасида яшаймиз.
Уйимизга 178-алоқа бўлими хизмат кўр-
сатади.

Мен 1988 йил учун «Тошкент ҳақиқати»
га обуна бўлганман. Илгарилари гоҳо-гоҳо
газетанинг баъзи сонлари келмай қоларди.
Нима ҳам бўлди-ю, шу йил 3 сентябрь —
шанба кунга газетанинг навбатдаги сони к-
елиши таққа тўхтади. Ниҳоят, янаги шанба
— 10 сентябргача чидаб, шу кунга алоқа
бўлимига бордим.

— Бу қандок бўлди, бир ҳафтадан бери
«Тошкент ҳақиқати» бормай қўйди-ку, биз-
никига? — сўрадим сараловчи Соня Раҳи-
мқулованди.

— Бориши керак, нега бормас экан га-
зета? — «жавоб» қайтарди у саволимга
савол билан.

— Ёдингизда бўлса, февраль ойининг 10
числосига ҳам газета олмадик. Ўшанда
аниқлаш учун кивтанцияни мендан олиб
қолган эдингиз.

— Маиа, кивтанциянгиз, ана, почта-
лонингиз ҳам келди, ўзидан сўранг.

— 3 сентябрдан бери «Тошкент ҳақиқ-
ати» олмайлман, почта қўтиларимиз янги-

ланган, қулф-қалитли бўлса... — юзландим
почталон Вали Балабуринига.

— Бўлмаган гап, мен ҳар кун почта қў-
тисига газета ташлаяман, — жеркиб бер-
ди у.

Шу «диалог» баҳона бўлди-ю, алоқа бў-
лимидаги бошқа почталон, ҳодимлар ҳам
касбдошларининг ёнини олиб, бобилаб
мени «талашди». Шу аллоҳда В. Балабур-
кина ўша ерда «Тошкент ҳақиқати»нинг
ўша кунги — 10 сентябрдаги сонини қў-
лимга тутқазди.

Маиа, алоқа бўлимига учраб келганимга
ҳам бир ҳафта бўлди. Сентябрь ойи нчида
фақат 3-числодаги газета келди, 10-число-
даги сонини ўзим бориб «жанжал» билан
олиб келдим. Газетанинг қолган сонларини
ҳанузгача ололмай, гарантман.

Ажаб, йил бошида 1,5 ой газета ол-
маган бўлсам кейинги «воқеани» эса юқо-
рида баён этдим. Обуна бўлишдан мақсад
нима ўзи? Алоқа ҳодимларининг ҳозирги
қайта қуриш ва жадаллаштириш давридаги
ўз ишига муносабати, обуначига муомала
ва хизмати шуми, ахир?

М. ТУРОВОВ.

«Соқов» телефон

Сергели райондаги 3-ўрта мактабда санъат музейи ташкил этилган. Бу ерда машҳур рассомларнинг қирқдан ортиқ суратларининг кўчирмалари тўпланган. Музейга ҳар кун пилонер ва октябрлар эк

Ҳамиша жанговар сафда

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг газетаси «Фрунзе» ташкил этилганга 70 йил тўлди. Туркистон ўлкасида 1918 йил 19 октябрда соддат газетасининг биринчи соини чиққан эди, газета тез орада қизил аскарлар орасида обрў қозонди, омманинг чинакам пропагандисти, агитатори ва ташкилотчиси бўлиб қолди.

Мамлакатимиз тарихининг ҳақиқат босқичларида «Фрунзе» газетаси Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг сиёсатини аниқлаш билан ўзгариб кетди. Унинг саҳифаларида Ҳарбий Осиё республикаларида совет ҳокимиятини ўрнатish қандай бораётгани кенг ёритилди. Ёш қизил армиянинг ички ва ташқи ақсалини қўриқчиларга қарши кураши, босмачилар тўдаларининг тор-мор келтирилиши ҳақидаги материаллар босилди. Улуғ Ватан уруши йилларида газета оташин сўзлар билан совет кишиларини бутун куч-гайратларини фашизм устидан ғалаба қозонишга сарфлашга даъват этди.

«Фрунзе» Афғонистондаги Совет қўшинлари чекланган контингентини жангчиларнинг ҳарбий жасоратини пропаганда қилишга қатъия қарор қилди. Редакциянинг ун икки журналисти юксак давлат мукофотларини олишга мушарраф бўлди.

Жанговар тайёргарлик бўлимининг бошлиғи майор Валерий Глезенков ўз журналистик бурчини бажариб, Афғонистонда бир неча марта бўлиб, жанговар ҳаракатларда фаол қатнашди. Қизил Юлдуз орденига сазовор бўлди. Офицер ана шундай сафардан бирида ҳалок бўлди. Майор В. Глезенков Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди, деб ёзди Ҳ.Т.А.Г. мухбири А. Никоненко.

«Фрунзе» газетасининг мухбири капитан Н. Баранов олдин Афғонистон республикасида хизмат қилди. Бир кун катта лейтенант С. Козлов командирлик қилаётган рота жангчилари билан бирга жанговар тошхиринчи бажариш учун учди. Десантчилар исёнгилар эгаллаб турган территорияга тушиб, тоғ дарёсини кўпригини эгаллаб, уни асосий кўчлар этиб келгунча ўз қўлларида сақлаб туришлари керак эди. Бўлим билан биргаликда ҳарбий журналист ҳам мардона ҳаракат қилди. Жанговар тошхиринчи аъло даражада бажарилиди. Парашют-десант ротасининг командири, катта лейтенант С. Козловга Совет Иттифоқи Қарамоён унвони берилди. Бўлимнинг кўпгина десантчилари орден ва медаллар билан мукофотланди. Газета мухбири Н. Баранов эса «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланди.

«Тоғлар ва саҳролар — бизнинг полгонимиз» дейишди туркистончи жангчилар. Мотоўқчилар, танкичлар, десантчилар, авиаторлар худди ана шу ерларда ўз жанговар маҳоратларини оширишди. Ҳарбий журналистлар улар билан ҳаммаша бир сафда туриб, Ватанимизда жасурлик чегараларини соқиллаштириш ҳаёти, турмуши ва жанговар ўқушини «Фрунзе» саҳифаларида кенг ёритмоқдалар.

«Тоғлар ва саҳролар — бизнинг полгонимиз» дейишди туркистончи жангчилар. Мотоўқчилар, танкичлар, десантчилар, авиаторлар худди ана шу ерларда ўз жанговар маҳоратларини оширишди. Ҳарбий журналистлар улар билан ҳаммаша бир сафда туриб, Ватанимизда жасурлик чегараларини соқиллаштириш ҳаёти, турмуши ва жанговар ўқушини «Фрунзе» саҳифаларида кенг ёритмоқдалар.

«Тоғлар ва саҳролар — бизнинг полгонимиз» дейишди туркистончи жангчилар. Мотоўқчилар, танкичлар, десантчилар, авиаторлар худди ана шу ерларда ўз жанговар маҳоратларини оширишди. Ҳарбий журналистлар улар билан ҳаммаша бир сафда туриб, Ватанимизда жасурлик чегараларини соқиллаштириш ҳаёти, турмуши ва жанговар ўқушини «Фрунзе» саҳифаларида кенг ёритмоқдалар.

«Тоғлар ва саҳролар — бизнинг полгонимиз» дейишди туркистончи жангчилар. Мотоўқчилар, танкичлар, десантчилар, авиаторлар худди ана шу ерларда ўз жанговар маҳоратларини оширишди. Ҳарбий журналистлар улар билан ҳаммаша бир сафда туриб, Ватанимизда жасурлик чегараларини соқиллаштириш ҳаёти, турмуши ва жанговар ўқушини «Фрунзе» саҳифаларида кенг ёритмоқдалар.

Фестиваллар фестивали

Тошобинлар Ватанимиз экранлари чет эл фирмаларида яратилган энг яхши фильмларни четлаб ўтаётгани учун кинопрокатга бир неча бор ҳаққоний равишда эътироз билдирган эдилар. Қайта қуриш маъмур ташкилот фаолиятига ҳам ўзгариш киритди. Тошкентда бошланган фестиваллар фестивали ана шундан далолат бериб турибди. Ўзбекистон пайтахтидаги кинотеатрларда машҳур халқаро кино анжуманларида тан олинган энг яхши асарлар намойиш этила бошланди. Фестиваль программасига А. Тарковскийнинг «Кўмса» ва Н. Михалковнинг «Қора кўлар», америкалик режиссёр Б. Фоссининг ўз вақтида етти марта «Оскар» мукофотига сазовор бўлган ўлмас «Кабаре» фильмлари киритилган. Тошобинлар венгер режиссёри И. Сабонининг «Полковник Редь», О. Стоун ва М. Дугласнинг «Уолл-стрит» ленталарини томоша қилишлари мумкин.

Кинооператор хотираси

Республика кинематографиячилари уйда очилган фотокўргазмада А. Довженконинг «Арсенал», «Замин», «Иван» фильмлари орқали таниш бўлган СССР Давлат мукофоти лауреати, украинлик кинооператор Д. Демчуқнинг ижоди ўз ифодасини топади. Кўргазмага юзта экспонат қўйилган бўлиб, уларни Украина кинематографиячилар союзи камол эътиром билан тақдир этган.

Уруш йилларида оператор Киев киностудияси билан бирга Тошкентга кўчиб келган, «Эзбекфильм» киностудиясида ишлаган эди. Уша уруш йиллари суратта олинган ва Д. Демчуқнинг операторлиги қилган Наби Ганиевнинг «Тоҳир ва Зухра», Я. Протазановнинг «Нариндин Бухорода» картиналари республикамиз кинематографиясининг олтин фондидан жой олди.

Кўргазмага келган кишилар экран устасининг асарлари билан батафсил танишадилар.

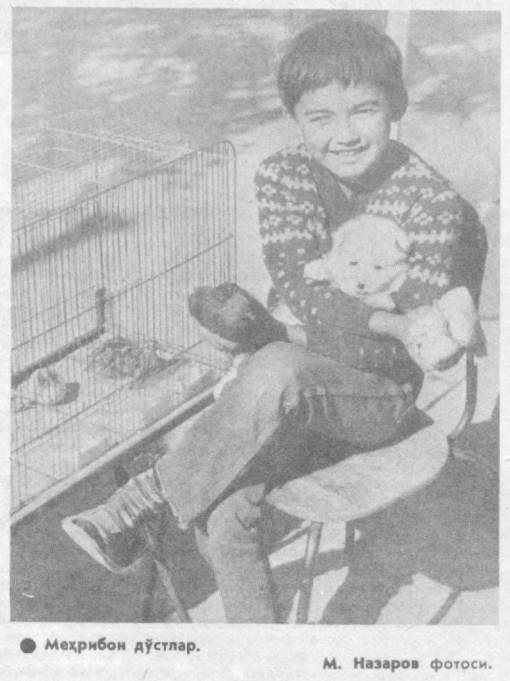
Командировка сермазмун бўлди

Ўзбекистон акварелчи рассомлари группасининг Фарғона водийси шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб икки ҳафталик ижодий командировкаси жуда сермазмун бўлди. Улар саёҳат вақтида юздан ортиқ ландшафт ва этюд чизди. Фарғонадаги выставка залига очилган кўргазмага уларнинг энг яхши асарларидан 60 таси қўйилган.

Ҳар бир мўъаллиф «Ўзбекистон дурдонасини ўзига хос мушоада қилиш қобилиятига эга. Улар меҳнаткаш ҳамда меҳмондўст кишиларга ўз муносабатларини самимий ифода қилмоқдалар. Бир ерга тўпланган ана шу асарлар — «оқ олтин» ва боғ-роғлар, катта химия, нефть ва шойи ўлкаси бўлган Фарғона водийсининг ажойиб образи бўлиб қолди.

В. Антоновнинг «Водили» ва «Шоҳимардон турбазасида рақслар», Е. Владимировнинг «Тоғ манзараси», В. Михайличенконинг «Духоба дараси», В. Хайдуковнинг «Индустрия манзараси» каби акварелда яратган асарлари катта қизиқиш уйғотмоқда.

[ЎЗАТ.]

● Мехрибон дўстлар.

М. Назаров фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тарвуз хосиятлари

Сабзавот ва меваларни қишга гамлаётган ўртоқларга табиатнинг энг йирик ва тотли нёъмати — тарвузга эътибор беришларини маслаҳат қиларди. Ҳозир тарвузларнинг айни етилган пайти. Тарвуздан ширинликлар тайёрлаш билан бирга уларни тузлаб қўйиш ҳам мумкин. Тажрибали уй бекалари гўштига қараганда витаминлар бир неча баравар кўп бўлган тарвуз пўчоғини ҳам чиқити қийинмайди. Улардан мураббалар, қуюқ шинилар, бошқа ширинликларни тайёрлайдилар.

УЛАРНИНГ АҲРИМЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ РЕЦЕПТИНИ ТАВСИА ЭТАМИЗ:

ТАРВУЗ МУРАБВОСИ

Тарвуз пўчоғи юлқа қилиб олинган, у майда булакларга кесилди, совуқ сувга солиниб, юмшагунча қайнатилди. Тарвузнинг ҳар килограммига 2 килограмм ҳисобидан шакар олиб, тенг иккига ажратилди. Бир қисмдан — олдиндан сувга иккита лимон шарбатини сиқиб солган, қиём тайёрланг. Қиёмни қайнатиб, юмшаган тарвуз булакларини солиб, паст алағида қайнатишни давом эттинг, қайнатиш давомидан унга қолган шакарни ҳам қўшиб борасиз.

ШАКАРЛИ ТАРВУЗ

Бунинг учун тарвуз пўчоғи билан қайнатилади. Пўчоқлари ювилиб, ихчам квадрат ёки тўғри тўртбурчак шаклида тўғра-

лади. Улар титилиб кетмаслиги учун 8—10 соатта шўр сувга (бир литр сувга тўрт ош қошиғида туз ҳисобидан) солиб қўйилади. Сўнг тарвуз пўчоқлари совуқ оқинди сувда туз қолмаслиги учун ахшиллаб ювилади ва 10—15 минут иссиқ сувда ушлади.

Шакарли тарвуз бир неча босқичда тайёрланади. Бир килограмм тарвуз пўчоғига бир килограмм шакар олинади. Даставвал икки марта 40 процентли шакар қиёмидан (60 грамм сувга 40 грамм шакар ҳисобидан) қайнатиб олинади, тўртинчи ва бешинчи марта қайнатиш чоғида қиёмга қолган шакар ҳам қўйилади. Ҳар сафар қайнатиб олингандан сўнг тарвуз пўчоқлари тўрт-беш соат совитиб қўйилади.

Сўнг тарвуз қайнатиш тугаганидан сўнг, пўчоқларни тоғорадан аста олиб, қиём оқиб тушиши учун галвирга терасиз. Агар совитилган ва қуритилган пўчоқлар устида оқ шакар қатлами ҳосил бўлса, бу ширинлик тайёр бўлганлигини билдиради. Улар тағина ялтироқ қозоғ тўшалган картон ёки ёғоч қўтиларда сақланади, ширинликларнинг ҳар қатлами ҳам ялтироқ қозоғлар билан акратилади.

ТУЗЛАНГАН ТАРВУЗ

Тарвуз катта бўлмаган булакларга (ҳар бир булак узунасига ва кўндалангига) кесилди, сирланган кистролга қатор қилиб терилди ва устига икки боғ укроп (қиймаламай) солинди. Тарвуз булакларини укроп қўйилгунча намаюб (бир литр сувга бир ош қошиғида туз ҳисобидан) қўйлади. Усти фақат линочка билан ёпилади. Шундай ҳолда уй ҳароратида икки кун сақланади, сўнгра ҳолодильникка қўйилади.

ТАРВУЗ ИЧИМЛИГИ

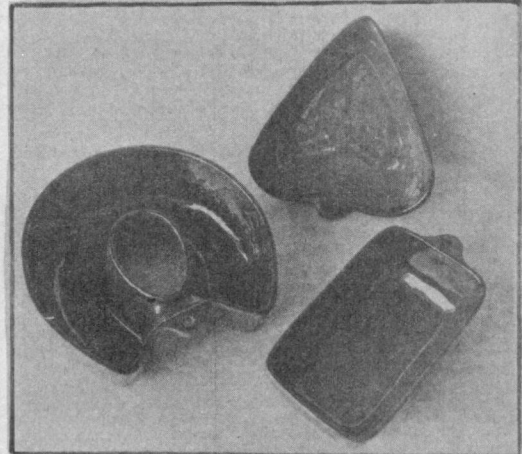
Етилган тарвуз тенг иккига кесилиб, уруғ ва пўстлогидан тозаланади ва нимталанади. Улардан сиқиб олинган шарбат ўртача алағида қайнатилади. Қайнатиш қуюқ масса ҳосил бўлгунча давом этади.

ТАРВУЗЛАРНИ САҚЛАШ

Тарвузлар одатда осилган ҳолда сақланади. Бунинг учун ҳар бир тарвуз юмшоқ ва энли лента билан тўрт марта ўралади ва сиртмоқ ясалади. Боғлаш учун каноп иярамайди. Чунки каноп ботиб, мевага шикаст етказди. Осиб қўйиш учун қамшисимон қўға экиннинг лентига ўхшаш пояларидан фойдаланиш мумкин.

«ТАШПЛОДОВОШЧПРОМ» БИРЛАШМАСИ.

Мазаси оғзингизда қолади

«Уместпро» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг

Ўзбекистон агентлиги.

Тушунтириш хати

«Сизга ёрдам беришади...»

—Безовта бўлманг,— деди Тошкент шаҳар наряддиспансери ҳамшираси А. Панфилова ҳамдардиди билан,— бизда сизга ёрдам беришади.

У бир кун аралаб Ўзбекистон Ахборот Агентлиги муҳбирлардан бирининг уйига кириб келди ва муҳбирга наряддиспансера борши кераклиги ҳақидаги қаққур қозғонини топириди.

—Бу яна нимаси!— ажабланди журналист.

—Сизнинг муттасил ичкишнинг ҳамда ўзингизни тутта олмаслигингиз ҳақида шикоят тушди,— деб жавоб берди ҳамшира ва муҳбирнинг уйини диққат билан кузата бошлади: афтидан у яқинда бўлган текшириш учун қандайдир даъли-нэботлар, маст-аласт ҳал кечирининг изларини қидираётгандек эди. Муҳбирнинг бахти қанада қийналаган шиппак ўз жойида турар, ўринкурпа днд билан йиғиштирилган, ҳозиргина ички бўшаган кефир шишаси уй эгасининг турмуш тарзидан далолат беради.

Муҳбир қаққуру муддатни этиб келишини кутиб ўтирмай, ана шу галати ташриф ҳақида ўз меҳнат коллективига хабар қилди ва мазкур идора ички аввалини муҳбир билан қўшиб диспансера юборди. Улар тўғридан-тўғри диспансер бош врачин Д. Абдулмева ҳузурига кириб боришди.

—Ҳақиқатан ҳам муҳбирингизнинг уйи бизнинг ҳодимамизда ахши тасвурот қолдирди—деб таъ олди Дипрабо Ҳамидуллаева,—бу нарса анда ҳам қўрсатилган.

—Ақтининг нима кераги бор! Умуман, буларнинг ҳаммаси нимага асосланиб қилинмоқда! —Шаҳар соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлигининг ўрнибосари ўртоқ Қазақовнинг телефон орқали берган кўрсатмасига асосан.

Бошлиқ ўрнибосари ҳузурига борди.

—Ўзини Глауберзон деб атаган гражданининг телефон кўнгируғи асосида,— дея хабар қилди В. Қазақов,— у сизнинг ўртоғингиз билан бирга ишлашнинг ҳамда унинг иш вақтида муттасил ички юришини айтиди.

—Биласизми, бундай одам идорамизда ҳеч ишлаган эмас. Сизга берилган телефон номери эса сохта. Бу адресда умуман бошқа кишилар яшайди. Бунинг устига биз ўз ўртоғимизни ҳеч қачон маст ҳолда кўрган эмасми.

—Демак, биз янглишибиз,— дея таъ олди бошлиқ ўрнибосари,— афсус, афсус...

На илож, биз ҳам афсусланаёلمиз. Энг аввало, юмалоқ хатлар, ноаниқ қаққуларни текшириш ҳусусида қонун чиқаришга қарамай, ҳалигача бундай тўбаник ўз қадрини сақлаб қолмоқда. Ҳозир биз айтиб берган воқеа ҳам журналист бадном қилишга уринишдан бошқа нисбат эмас.

Ҳозирги пайтда матбуот ҳодимларини жуда қўпчилик кузатадиган бўлиб қолган. Шундай экан, сизин бадном қилмасликларини учун ҳар дақиқда тайёр туриш керак. Ҳар эҳти-молга қарши уйнинг эстонасидаги шиппакларингизни тўғри-лаб қўйишни унутманг.

Ҳозир нечаник минг йилликда яшаётимиз, ўртоқ Қазақов!

И. ХИСОМОВ,

[ЎЗАТ.Г. мухбири].

Редактор

Т. М. ҚОЗОҚБОВ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбек ва рус тилларида мустиқли равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Тошкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:

700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет нури-лиши ва ҳақиқат нури — 32-54-34; саноят, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар ҳўжалиги, савдо ва маъиший хизмат — 32-55-39, кинотал нурилиши — 32-55-85; фан ва ўқу юрталари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-аатанларварин тар-биси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.